

SADZENIE

Gleba w miejscu sadzenia powinna być starannie odchwaszczona, spulchniona i zasilona nawozami, najlepiej organicznymi, takimi jak kompost lub obornik. Najlepszy efekt daje sadzenie pod koniec kwietnia i w maju.

Winorośl na działce

WINOGRONA SĄ SMACZNYMI OWOCAMI O CENNYCH WALORACH ODŻYWCZYCH I PROZDROWOTNYCH. MOŻNA PRODUKOWAĆ JE WE WŁASNYM OGRÓDKU.

■ dr hab. Jerzy Lisek,
Instytut Ogrodnictwa
w Skierniewicach

Winogrona zawierają substancje pokarmowe, takie jak cukry, białka, składniki mineralne oraz związki aktywne biologicznie, stymulujące odporność organizmu na niektóre czynniki chorobotwórcze. Do takich związków należą witaminy oraz antyoksydanty, a wśród nich najważniejsze są związki fenolowe. Ich wysoka zawartość cechuje przede wszystkim jagody o ciemno zabarwionej skórce i soku. Winogrona są konsumowane na świeżo oraz przeznaczone do wyrobu wina, soków i dżemów. Krzew winny jest ozdobą ogrodu, a jego uprawa może stać się pasją.

Ważne w uprawie Efekt uprawy zależy od takich czynników jak właściwy wybór lokalizacji

i odmiany, dobra jakość sadzonek oraz właściwa pielęgnacja krzewów. Krzew winny wymaga stanowisk ciepłych, w miarę możliwości nasłonecznionych przez cały dzień, osłoniętych od silnych wiatrów, ale umiarkowanie przewiewnych, aby ograniczyć rozwój chorób grzybowych. Pod uprawę nie nadają się zastoiska mrozowe, miejsca nisko położone, ze zmiennym i wysokim poziomem wód gruntowych, zacienione przez budynki, drzewa i krzewy oraz z częstymi gradobiciami. Winorośl preferuje gleby lekkie, z wysoką zawartością wapnia (pH 6,5–7,2). Mieszanki międzygatunkowe najlepiej rozwijają się przy lekko kwaśnym odczynie gleby (pH 6–6,5). Dla odmian deserowych wskazane są żyzne gleby z dużą zawartością substancji organicznej.

Odmiany

Z odmianą związane są cechy użytkowe owoców (deserowe, przerobowe, uniwersalne, pora dojrzewania, wygląd, smak) oraz cechy krzewów (odporność na choroby i mróz, plenność, siła wzrostu). Te ostatnie decydują o sposobie prowadzenia i pielęgnacji roślin. W kolekcji winorośli Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach ocenianych jest ponad 300 odmian. Kilkadziesiąt ostatnich lat przyniosło znaczący postęp i sukcesy w hodowli odmian. Winorośl właściwa (*Vitis vinifera*) jest ceniona za wysoką jakość owoców, ale mało odpowiednia do uprawy amatorskiej, gdyż krzewy są wrażliwe na mróz i choroby grzybowe. Do sadzenia w ogrodach poleca się przede wszystkim tzw. mieszańce międzygatunkowe.

Ogólnoużytkowe

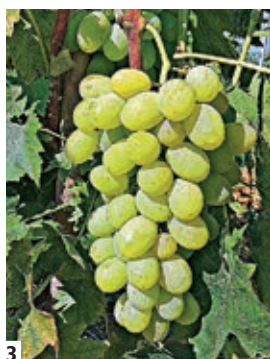
Należą do nich odmiany altanowe, chętnie sadzone w ogrodach. Nadają się one do konsumpcji w stanie świeżym i na soki, a krzewy dają się uprawiać bez ochrony chemicznej i są zadawalająco odporne na mróz. Do najbardziej wartościowych należą Zilga (N), Alwood (N), New York Muscat (N) i Edelweiss (B). Skrótów literowe: R – różowe (rose), N – granatowoczarne (noir) oraz B – zielonożółte (blanc), umieszczone przy nazwach odmian, oznaczają kolor skórki jagód. Z winogron mrozoodpornej odmiany Swenson Red (R), można uzyskać przyzwoitej jakości wino. Krzewy

1

2

3

mieszańców o najmniejszych owocach: Supaga (B), Iza Zaliwska (B), Price (N), Schuyler (syn. Boskoop Glory) (N), Ananasnyj Rannyj (B), znoszą temperaturę -25°C .

Winiarskie Do typowych odmian winiarskich, pełnych, odpornych na mróz i choroby grzybowe, łatwych w uprawie należą: Maréchal Foch (N) i Seyval (B). Wino wysokiej jakości uzyskiwane jest z odmian: Solaris (B) – wczesna pora dojrzewania, Muscaris (B), Sauvignier Gris (R), Johanniter (B), Regent (N), 1 Cabernet Cantor (N). Krzewy tych odmian są średnio wrażliwe na mróz (do -25°C) i mogą być uprawiane przy ograniczonej ochronie chemicznej.

4

Fot. J. Lisiek

Deserowe Lista atrakcyjnych odmian deserowych jest długa, a przegląd warto rozpocząć od odmian beznasiennych, jak Somerset (R), Reliance (R), Himrod (B), Jupiter (R-N), 5 Venus (N), Mars (N), Marquis (B) oraz Vanessa (R). Winogrona bezpestkowe służą także do wyrobu aromatycznych dżemów. Do wartościowych deserowych mieszańców o jędrnych owocach należą Muscat Bleu (N), Garant (B), Sophie (B), Siewierny Rannyj (B), 4 Krasotka (R), Chryzolit (B), 3 Żółtą Łora (B), Sfinks (N), 2 Oryginał Czerny (N), Katharina (R), Festivee (N), Century (R-N), Seneca (B).

Odporność mrozowa tych odmian jest zróżnicowana, od niskiej: -20°C (Katharina), do wysokiej, poniżej -25°C (Festivee).

5

WARTO WIEDZIEĆ

Odpowiedni dobór odmian umożliwia zbiór owoców od połowy VIII (Somerset, Siewierny Rannyj, Supaga) do połowy X (Katharina) o bardzo zróżnicowanym smaku i aromacie, począwszy od neutralnego (Century) po muszkata (Muscat Bleu), owoców tropikalnych, ziół i kwiatów (Edelweiss, Seneca), truskawek (Somerset). Przy winogronach deserowych cenione są duże jagody, takie jak u odmiany Chryzolit (10–15 g).

Szpalery – Guyot z wysokim pnem

Formowanie i prowadzenie

Krzewy odmian o silnym wzroście, np. Himrod, Reliance, Mars, Venus są przydatne do wysokiego formowania przy pergolach, ogrodzeniach i ścianach budynków. Nawet i one, podobnie jak krzewy pozostałych odmian mogą być też formowane na niskim lub średnio wysokim pnium. Prowadzenie krzewów na niskim pnium, w formie głowy, szpalery Guyota lub sznurów poziomych (formy ze stałymi wieloletnimi ramionami) umożliwia okrycie krzewów na zimę (u odmian o niedostatecznej mrozoodporności), ułatwia wykonanie niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych, przede wszystkim cięcia letniego oraz zabiegów przeciwko chorobom grzybowym w wilgotne lata. ■